

PKI és SSL mérés

Crysys Lab - oktat@crysys.hu

2008. szeptember 12.

Tartalomjegyzék

1. Elméleti összefoglaló	2
1.1. PKI	2
1.2. SSL	2
1.3. Programok digitális aláírása	2
2. Mérési környezet	2
2.1. OpenSSL környezet	3
2.2. Apache HTTPd környezet	3
2.3. Java környezet	4
3. Feladatok	4
3.1. Hitelesítő központ felállítása	4
3.2. Webkiszolgáló beüzemelése SSL motorral	4
3.2.1. Tanúsítvány kérelem készítése a webkiszolgálónak	4
3.2.2. Tanúsítvány készítése a webkiszolgálónak a kérelem alapján	4
3.2.3. A webkiszolgáló beállítása	4
3.2.4. Hitelesítő központ adatainak felvétele a böngészőbe	4
3.2.5. SSL hálózati forgalom vizsgálata	5
3.2.6. Tanúsítvány igénylése a böngészőnek	5
3.2.7. Webkiszolgáló tanúsítványának visszavonása	5
3.2.8. Visszavonási lista frissítése a böngészőben	5
4. Szorgalmi feladatok	5
4.1. SSL alapú hálózati program fejlesztése	5
4.1.1. SSL alapú program készítése	5
4.1.2. SSL alapú program üzembehelyezése	5
4.1.3. Összegzés	5
4.2. Digitálisan aláírt program	5
5. Beugró kérdések	6
6. További információk	6
6.1. OpenSSL használata	6
6.2. Apache webkiszolgáló	7
6.3. Java Keytool	7
6.4. Kapcsolódó anyagok, ajánlott olvasmányok	8

1. Elméleti összefoglaló

A mérés két tárgya közeli kapcsolatban van egymással: az SSL használja a PKI infrastruktúráját, a PKI fogalma az SSL és hasonló protokollok által támasztott igények következtében jött létre.

Minden rendszerben alapvető kérdés a másik fél azonosítása: személyi igazolvánnyal tudjuk igazolni kilétünket ismeretleneknek. Az elektronikus, internetes világban természetesen hasonló igények jelentek meg. Ezen cél megvalósulását segítik a PKI (Public Key Infrastructure) rendszerek.

Az SSL célja a PKI által biztosított elemekkel történő szabványos kommunikáció, melynek segítségével nem biztonságos csatornán keresztül is tud két fél egymással kommunikálni.

1.1. PKI

A PKI rendszerek a mindennapi életben megtalálható igazolványkészítés és kiadás intézményének felel meg. Hitelesítő központok tanúsítványt adnak személyeknek, entitásoknak, hogy más személyek illetve entitások felé igazolni tudják kilétüket, elektronikus formában.

A tanúsítványok tartalmazzak leíró adatokat a tulajdonosra vonatkozóan (név, cím, ...), kriptográfiai kulcsokat, a kibocsátó digitális aláírását (pecsét).

1.2. SSL

Az SSL protokoll célja, hogy személyek/entitások elektronikus adatszéréjét hitelesen, titkosítva biztosítsák a rendelkezésre álló tanúsítványok alapján, az igényeknek megfelelően.

Előnye az SSL-nek, hogy az alkalmazásnak transzparens módon nyújtja a kriptográfiai szolgáltatásokat, azaz egyedül a kapcsolat létesítése után az alkalmazás egyszerű TCP kapcsolatként használhatja az összeköttetést a hálózat másik pontján levő alkalmazással.

1.3. Programok digitális aláírása

A PKI másik használatos területe a digitális aláírások készítése, a digitális aláírások ellenőrizhetősége. Különösen a férgek és vírusok korában fontos lehet programokat digitálisan aláírni, hogy azok eredete ismert legyen annak érdekében, hogy el lehessen dönteni, szabad futtatni vagy sem, illetve milyen jogosultságokat kap a program (rendszer erőforrásaihoz történő hozzáférés, hálózatkezelés...).

Digitálisan aláírt programok például a Microsoft Windows operációs rendszerek által használt eszközmeghajtók, Java alkalmazások.

2. Mérési környezet

A mérés Linux operációs rendszer alatt kell elvégezni, melyen a méréshez szükséges szoftverek megtalálhatók. A mérés sikeres elvégzéséhez szükséges elméleti ismeretek:

- nyilvános és titkos kulcsú titkosítás: különbségek, előnyök, hátrányok, sajátosságok, alkalmazási területek
- lenyomat függvények: tulajdonságok, elvárások
- PKI: felépítés, szabványok, algoritmusok
- SSL protokoll
- Unix felhasználói alapismeretek (alapelvek, fájlok kezelése, bash)
- webes alapismeretek (HTTP protokoll, apache webkiszolgáló)

- TCP/IP hálózati alapismeretek
- Java programozási alapismeretek: IO, hálózatkezelés, JSSE (Java Secure Socket Extension), AWT, Applet

A feladatok elvégzéséhez adottak a szoftverek, melyek alapvető ismerete szintén szükséges:

- OpenSSL: a hitelesítő központ infrastruktúráját biztosítja a mérés során
- Apache HTTPd + mod-ssl: webkiszolgáló a https protokollhoz
- OpenSSH: távoli bejelentkezés a kiszolgálóra
- Debian Linux: a kiszolgálón használt operációs rendszer
- Mozilla vagy Firefox: HTTPS protokoll ügyfél oldali alkalmazása
- JDK 1.4: fejlesztés Java nyelven (java, javac, keytool, jarsigner)

Megjegyzés: az OpenSSL nem alkalmas "éles" hitelesítő központ funkciójának betöltésére (lásd man (1) ca), így csak a mérés labor keretein belül, demonstrációs célokra használatos.

Minden csoportnak önálló környezet áll rendelkezésére, melyet szabadon állíthat be a szükségleteknek megfelelően. Amennyiben egy gépet több csoport használ, a TCP/IP portokat természetesen egyeztetni kell egymással.

2.1. OpenSSL környezet

Az OpenSSL környezet a \$HOME/meres-pki-ssl/openssl könyvtárban található meg a szükséges fájlokkal. A beállításokban ezt az útvonalat meg kell adni alapútvonalnak (\$HOME/meres-pki-ssl/openssl/openssl.cnf, [CA_default] dir opció).

Azon OpenSSL parancsok esetén, melyek az openssl.cnf-ben tárolt adatokat igénylik, a *-config* kapcsolónak a \$HOME/meres-pki-ssl/openssl/openssl.cnf útvonalat kell megadni paraméterül.

2.2. Apache HTTPd környezet

Az Apache HTTPd környezet a \$HOME/meres-pki-ssl/apache könyvtárban található. Ezen belül a könyvtárak funkciója a következő:

conf: beállítások

data: a HTTP protokollal kiszolgált adatok

log: napló fájlok

run: aktuális futó folyamat állapota

Az **apachectl** segítségével lehet egyszerűen elindítani, leállítani a kiszolgálót, a beállításokat ellenőrizni.

A httpd.conf és apachectl fájlokban testre kell szabni a beállításokat:

- alapkönyvtár (\$HOME/meres-pki-ssl/apache),
- HTTP és HTTPS portok, melyen a kiszolgáló fogadja a kéréseket.

A data/cert könyvtárban található 3 darab fájl, melyek a böngésző tanúsítványok létrehozását hivatottak segíteni.

2.3. Java környezet

A Java fejlesztéshez 1.4.2-es fejlesztői és futtató környezet áll rendelkezésre. A forrásfájlok szerkesztésére rendelkezésre álló szerkesztők: vim, joe, nano, emacs, pico, mcedit. Igény esetén a fájlokat le lehet tölteni a munkaállomásra és ott szerkeszteni, majd futtatás céljából feltölteni a lefordított fájlokat.

Az 1.4-es Java környezet tartalmazza a JSSE-t az SSL alapú hálózati kapcsolatok létesítéséhez, így annak beállítása és használata nem igényel többlet munkát.

A Java a tanúsítványokat saját formátumú kulcstárban tárolja, melyet a keytool paranccsal lehet kezelni.

JAR csomagok aláírása a jarsigner paranccsal végezhető el.

A Java fejlesztéshez szükséges fájlok helye a \$HOME/meres-pki-ssl/java könyvtár, a szükséges parancsok (java, javac, keytool, jarsigner) helyen bent van a \$PATH környezeti változóban.

3. Feladatok

A kitűzött feladatok célja, hogy az SSL alapú kommunikáció és az ahhoz szükséges PKI infrastruktúra technikai oldalát ismertessék a hallgatónak. A feladatok nem térnek ki a PKI rendszereknél szükséges adminisztratív teendőkre, mint például a tanúsítvány igénylőjének megfelelő azonosítására, a titkos kulcsuk tárolására és kezelésre vonatkozó előírásokra illetve azoknak a betartására, a jogi háttérre.

3.1. Hitelesítő központ felállítása

Hozzon létre OpenSSL segítségével egy hitelesítő központot, mely alkalmas kiszolgálók és böngészők számára tanúsítványt kibocsátani!

Milyen lépések szükségesek?

Ügyeljen a kulcs tárolására! Mire kell figyelni? Mekkora kulcsot célszerű használni?

A létrehozott hitelesítő központ miben nem felel meg a valós elvárásoknak?

3.2. Webkiszolgáló beüzemelése SSL motorral

3.2.1. Tanúsítvány kérelem készítése a webkiszolgálónak

Készítsen egy tanúsítvány kérelmet webkiszolgálónak! Mire kell a névválasztásnál figyelni? Milyen egyéb szempontok vannak?

3.2.2. Tanúsítvány készítése a webkiszolgálónak a kérelem alapján

A kérelem alapján adjon ki tanúsítványt a hitelesítő központtal a webkiszolgáló számára! Milyen paraméterek lehetségesek a kiállításnál?

3.2.3. A webkiszolgáló beállítása

A kiadott tanúsítvány alapján állítsa be a webkiszolgálót, hogy HTTPS protokollal is ki tudja szolgálni a kérésüket. A nem titkosított kapcsolathoz a 80X0, a titkosítotthoz 80X1-es portot használja, ahol X a mérőhely számát jelenti. Vigyázzon arra, hogy ne fogadja el tartósan a böngésző számára a szerver által küldött tanúsítványt!

Milyen szempontokat kell figyelembe venni a kulcstárolási módjához? Tesztelje a beállításokat böngészővel! Mit tapasztal? Ellenőrizze az SSL kapcsolat létét a hálózati forgalom megfigyelésével!

3.2.4. Hitelesítő központ adatainak felvétele a böngészőkbe

Milyen haszna van a hitelesítő központ adatainak rögzítésének? Milyen előnyei és hátrányai vannak? Milyen esetben célszerű rögzíteni az adatokat a böngészőben, melyekben nem?

3.2.5. SSL hálózati forgalom vizsgálata

Az SSL Handshake lehallgatásával állapítsa, hogy mely opcionális üzenetek kerülnek átvitelre és melyek nem. Magyarázza meg a tapasztaltakat!

Milyen rejtjelezési és integritás védelmi algoritmusban állapodik meg a webböngésző és a kiszolgáló?

3.2.6. Tanúsítvány igénylése a böngészőnek

Igényeljen és bocsásson ki tanúsítvány a böngészőjének! Állítsa be a webkiszolgálót, hogy az oldalakat csak érvényes böngésző tanúsítvány esetén szolgáltatassa ki!

Milyen esetekben célszerű ügyfél oldali tanúsítványt használni? Soroljon fel néhányat!

Mennyiben változott az SSL Handshake folyamata?

3.2.7. Webkiszolgáló tanúsítványának visszavonása

Milyen esetben kerülhet visszavonásra egy tanúsítvány? Vonja vissza a tanúsítványt és frissítse a visszavonási listát!

3.2.8. Visszavonási lista frissítése a böngészőben

Frissítse a visszavonási listát a böngészőben! Mit tapasztalt előtte, mit utána? (Ügyeljen a helyes MIME típus beállításokra!)

4. Szorgalmi feladatok

4.1. SSL alapú hálózati program fejlesztése

Milyen esetben célszerű SSL alapú hálózati programot fejleszteni? Milyen előnyei és hátrányai vannak az SSL alapú programoknak, milyen szempontokra kell figyelni a fejlesztés és üzemeltetés folyamán?

4.1.1. SSL alapú program készítése

Készítsen egyszerű hálózati programot, mely a bemeneti adatokat a konzolról veszi, a konzolra írja az eredményeket, majd egészítse ki oly módon, hogy a hálózati kommunikáció SSL csatornán keresztül történjen! Milyen módosításokra van szükség? Törekedjen az egyszerűsége, használjon öröklődést!

4.1.2. SSL alapú program üzembehelyezése

Készítse el a szükséges tanúsítványokat és a Java által használt kulcstárakat! Ellenőrizze a program futását!

4.1.3. Összegzés

Összegezze a feladatok során szerzett tapasztalatokat, milyen módszereket mely esetekben célszerű használni, milyen előnyökkel, hátrányokkal jár!

4.2. Digitálisan aláírt program

Készítsen egy egyszerű Java kisalkalmazást (applet), mely megnyit egy ablakot, csomagolja be (.jar fájl), majd írja alá digitális! A böngészőben ellenőrizze az eredményt! Ellenőrizze az erőforráshasználat korlátozást! (fájlok, hálózat)

5. Beugró kérdések

1. Milyen hosszúságúnak javasolja egy nyilvános kulcsú titkosításhoz használt kulcsokat? röviden indokolja választát!
2. A PKI-nek milyen alkalmazási területei vannak?
3. Milyen módszerrel titkosítana egy teljes CD tartalmát? Hogyan hitelesítené?
4. Soroljon fel legalább 3 szimmetrikus kulcsú titkosító algoritmust! Ismertesse főbb jellemzőit!
5. Soroljon fel legalább 2 kriptográfiai lenyomatfüggvényt! Mik a jellemzőik?
6. Mire használható az SSL? Milyen rétegben (szinten) használható?
7. Mi a JSSE? Mi a JCE és mi a jelentősége?
8. Mi a hitelesítő központ? Mi a tanúsítvány?

6. További információk

6.1. OpenSSL használata

Kulcspár létrehozása:

```
openssl genrsa -des3 -out mykey.key 512
```

Önaláírt tanúsítvány készítése:

```
openssl req -new -x509 -days 1 -key ca.key -out ca.crt
```

Tanúsítvány kérelem létrehozása:

```
openssl req -new -key server.key -out server.csr
```

Tanúsítvány kiadása:

```
openssl ca -out server.crt -in server.csr
```

Tanúsítvány és kulcs összevonása egy fájlba:

```
openssl pkcs12 -export -inkey client.key -in client.crt -out client.p12
```

Tanúsítvány visszavonása:

```
openssl ca -revoke cert.crt
```

Visszavonási lista készítése:

```
openssl ca -gencrl -out crl.pem
```

Tanúsítvány konvertálása PEM-ről DER formátumba:

```
openssl crl -inform PEM -outform DER -in cert.pem -out cert.der
```

6.2. Apache webkiszolgáló

A kiszolgáló indítása:

```
apachectl start
```

A kiszolgáló leállítása:

```
apachectl stop
```

A kiszolgáló újraindítása:

```
apachectl restart
```

A kiszolgáló beállításainak tesztelése:

```
apachectl configtest
```

A beállítások a conf/httpd.conf fájlban találhatók.
SSLVerifyClient SSLCertificateFile

6.3. Java Keytool

Kulcstár létrehozása:

```
keytool -genkey -keystore my.keystore -keysize 1024 -alias alias
```

Tanúsítvány kérelem létrehozása:

```
keytool -certreq -keystore my.keystore -file req.csr -alias alias
```

Tanúsítvány importálása:

```
keytool -import -file cert.der -keystore my.keystore -alias alias
```

Kulcstár listázása:

```
keytool -list -keystore my.keystore
```

Java indítása megadott kulcstárral:

```
java -Djavax.net.ssl.keyStore=my.keystore  
-Djavax.net.ssl.keyStorePassword=password MainClass
```

JAR aláírása:

```
jarsigner -keystore my.keystore applet.jar alias
```

Java indítása megadott tanúsítványtárral:

```
java -Djavax.net.ssl.trustStore=my.keystore  
-Djavax.net.ssl.trustStorePassword=password MainClass
```

SSL debug üzenetek kiírása:

```
java -Djavax.net.debug=ssl MainClass
```

6.4. Kapcsolódó anyagok, ajánlott olvasmányok

- **SSL - Secure Socket Layer**
<http://www.hit.bme.hu/~buttyan/courses/BMEVIHI4372/ssl.pdf>
http://www.hit.bme.hu/~buttyan/courses/BMEVIHI9367/SSL_TLS.ppt
- **Java security**
http://www.hit.bme.hu/~buttyan/courses/BMEVIHI9367/Java_security.ppt
- **The PKI page**
<http://www.pki-page.org>
- **OpenSSL man oldalak**
man openssl
- **OpenSSL honlap**
<http://www.openssl.org>
- **Apache webkiszolgáló dokumentációja**
<http://httpd.apache.org/docs/>
- **mod-ssl dokumentáció**
<http://www.modssl.org/>
- **Java™ 2 SDK, Standard Edition Documentation**
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/>
- **Java™ Secure Socket Extension (JSSE) - Reference Guide**
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/guide/security/jsse/JSSERefGuide.html>
- **Java Secure Socket Extension (JSSE)**
<http://java.sun.com/products/jsse/>
- **keytool - Key and Certificate Management Tool**
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/solaris/keytool.html>
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/windows/keytool.html>
- **java - the Java application launcher**
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/windows/java.html>
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/linux/java.html>
- **javac - Java programming language compiler**
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/solaris/javac.html>
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/windows/javac.html>
- **jarsigner - JAR Signing and Verification Tool**
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/solaris/jarsigner.html>
<http://java.sun.com/j2se/1.4.2/docs/tooldocs/windows/jarsigner.html>
- **The Java Tutorial**
<http://java.sun.com/docs/books/tutorial/index.html>
- **The Java Tutorial - Trail: Custom Networking**
<http://java.sun.com/docs/books/tutorial/networking/>
- **Mozilla: NSS and SSL Error Codes**
<http://www.mozilla.org/projects/security/pki/nss/ref/ssl/sslerr.html>
- **Security Focus: An Introduction to OpenSSL, Part Three: PKI- Public Key Infrastructure**
<http://www.securityfocus.com/infocus/1466>